

CONSILIUL PENTRU PREVENIREA ȘI ELIMINAREA DISCRIMINĂRII ȘI ASIGURAREA EGALITĂȚII

СОВЕТ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И ЛИКВИДАЦИИ ДИСКРИМИНАЦИИ И ОБЕСПЕЧЕНИЮ РАВЕНСТВА
COUNCIL ON THE PREVENTION AND ELIMINATION OF DISCRIMINATION AND ENSURING EQUALITY

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, MD-2004
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.180, bir.600
tel.: +373 (0) 22 21-28-17

Адрес: Республика Молдова, Кишинёв, MD-2004
бул. Стефан чел Марэ, 180, каб. 600
тел.: +373 (0) 22 21-28-17

DECIZIE din 24 iulie 2017 cauza nr. 53/17

Membrii Consiliului participanți la ședința de deliberare:

Ian FELDMAN – președinte
Oxana GUMENNAIA – membră
Andrei BRIGHIDIN – membru
Lucia GAVRILIȚĂ – membră

au examinat susținerile scrise ale
petiționarului: V. S.

reclamatului: Primăria mun. Chișinău, Direcția de colectare a impozitelor și taxelor locale
au deliberat, în ședință închisă, cu privire la următoarele.

I. **Obiectul plângerii**

Inaccesibilitatea sediului Direcției de colectare a impozitelor și taxelor locale .

II. **Admisibilitatea obiectului plângerii**

Plângerea corespunde cerințelor art. 13 din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012 și nu ridică excepțiile de inadmisibilitate prevăzute de pct. 42 din Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298 din 21.12.2012.

III. **Susținerile părților**

Alegațiile petiționarului

3.1 Petiționarul susține că este persoană cu dizabilități și se deplasează în fotoliu rulant. Petiționarul menționează că, din cauza scărilor înalte de la intrare, nu are acces liber în sediul Direcției de colectare a impozitelor și taxelor locale situat pe strada 31 august 1989, nr. 63A din mun. Chișinău. În aceste circumstanțe petiționarul invocă că nu a reușit să prezinte instituției un șir de acte pentru calcularea corectă a impozitelor pe care urma să le achite. Petiționarul consideră că este limitat în dreptul de a intra liber într-o instituție publică.

Susținerile reclamatului

3.2 Direcția de colectare a impozitelor și taxelor locale susține că a informat petiționarul pe cale telefonică despre modul de aplicare a înlesnirilor de la plata impozitului pe bunurile imobiliare. În același timp, petiționarului i s-a explicat că, în cazul în care ultimul se va prezenta la sediul instituției, acesta va fi întâmpinat de funcționarul responsabil de examinarea situației. Totodată, partea reclamată notează că scutițiile de la plata impozitului pe bunurile imobiliare sunt acordate automatizat, fapt ce exclude necesitatea prezentării la sediul instituției.

IV. **Dreptul național și internațional relevant**

4.1 **Constituția Republicii Moldova la art. 16 alin. (2)** prevede că toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

4.2 **Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012 la art. 1 alin. (1)** stabilește că scopul legii este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau

orice alt criteriu similar; **art. 2** definește discriminarea ca fiind orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criteriile presupuse; acomodarea rezonabilă este definită ca fiind orice modificare sau adaptare necesară și adecvată, într-un caz particular, care nu impune o sarcină disproporționată sau nejustificată atunci când este nevoie pentru a asigura unei persoane, în cazurile stabilite de lege, exercitarea drepturilor și libertăților fundamentale în condiții de egalitate cu ceilalți; **art. 3** stabilește că subiecți în domeniul discriminării sunt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat; **art. 8 lit. a)** interzice orice formă de discriminare privind accesul persoanelor la serviciile oferite de autoritățile publice; **art. 15 alin. (1)** sarcina de a proba că fapta în cauză nu constituie o discriminare revine persoanelor despre care se presupune că au comis fapta discriminatorie.

- 4.3 **Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298 din 21.12.2012 la pct. 57 stipulează** că reclamatul este invitat, în termen de 10 zile de la expedierea plângerii, să prezinte opinia și probele care ar dovedi că fapta invocată în plângere sau autosesizare nu constituie discriminare, iar neprezentarea nejustificată a informațiilor solicitate de Consiliu este interpretată de Consiliu în defavoarea reclamatului; **pct. 61** decizia este actul prin care Consiliul soluționează plângerea și constată existența sau lipsa faptei discriminatorii.
- 4.4 **Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr. 60 din 30.03.2012 la art. 8 alin. (6)** stabilește că discriminarea persoanelor cu dizabilități constă în orice deosebire, excludere, marginalizare, limitare sau preferință, precum și în refuzul de creare a condițiilor favorabile și de adaptare rezonabilă, care conduc la imposibilitatea sau complicarea recunoașterii, îndeplinirii sau folosirii drepturilor civile, politice, economice, sociale sau culturale, este interzisă și se pedepsește conform legislației în vigoare; **art. 17 alin. (1)** prevede că în scopul asigurării unei vieți independente persoanelor cu dizabilități, autoritățile publice centrale și locale, organizațiile nonguvernamentale, agenții economici, indiferent de forma de organizare juridică, în funcție de competențele lor funcționale, evaluează situația în domeniu și întreprind măsuri concrete pentru a facilita accesul persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic, la transport, la informație și la mijloacele de comunicare, inclusiv la tehnologia informației și la comunicațiile electronice, la alte utilități și servicii deschise sau furnizate publicului, atât în localitățile urbane, cât și în localitățile rurale, în conformitate cu normativele în vigoare; **alin. (2)** identificarea și eliminarea obstacolelor/barierelor față de accesul deplin al persoanelor cu dizabilități trebuie aplicate în special la clădiri, drumuri, mijloace de transport și alte utilități interioare și exterioare, inclusiv școli, case, instituții publice și locuri de muncă, la serviciile de informare și comunicare, inclusiv serviciile electronice și de urgență, de asemenea la alte utilități și servicii publice; **alin. (3)** proiectarea și dezvoltarea bunurilor, serviciilor, echipamentelor și utilităților se fac în baza designului universal, care presupune o adaptare minimă și la cel mai scăzut cost al acestora, astfel încât ele să răspundă nevoilor specifice ale persoanelor cu dizabilități; **art. 26** persoanele cu funcții de răspundere, întreprinderile, instituțiile și organizațiile, indiferent de forma de proprietate, care nu îndeplinesc prevederile prezentei legi în ceea ce privește eliminarea barierelor existente și amenajarea adecvată, conform normativelor în vigoare, a clădirilor, instalațiilor și încăperilor, inclusiv a celor de locuit, a mijloacelor de transport în comun, poartă răspundere în conformitate cu Codul contravențional.
- 4.5 **Codul Fiscal nr. 1163 din 24.04.1997 la art. 283 alin. (1) lit. h)** reglementează că de impozitul pe bunurile imobiliare sunt scutiți persoanele de vârstă pensionară, persoanele cu dizabilități severe și accentuate, persoanele cu dizabilități din copilărie, persoanele cu dizabilități medii (participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova, participanți la acțiunile de luptă din Afghanistan, participanți la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl), precum și persoanele supuse represiunilor și ulterior reabilitate).
- 4.6 **Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități la art.9 alin. (1)** stabilește că pentru a da persoanelor cu dizabilități posibilitatea să trăiască independent și să participe pe deplin la toate aspectele vieții, statele părți vor lua măsurile adecvate pentru a asigura acestor persoane accesul, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic, la transport, informație și mijloace de comunicare, inclusiv la tehnologiile și sistemele informatice și de comunicații și la alte facilități și servicii deschise sau furnizate publicului, atât în zonele urbane,

cât și rurale. Aceste măsuri, care includ identificarea și eliminarea obstacolelor și barierelor față de accesul deplin, trebuie aplicate, printre altele la: **lit. a)** clădiri, drumuri, mijloace de transport și alte facilități interioare sau exterioare, inclusiv școli, locuințe, unități medicale și locuri de muncă.

- 4.7 **Comentariul General nr. 2 (2014) cu privire la accesibilitate adoptat de Comitetului ONU pentru drepturile persoanelor cu dizabilități la pct. 25** notează că accesibilitatea vizează un grup de persoane, în timp ce acomodarea rezonabilă vizează persoane individuale. Acest lucru înseamnă că asigurarea accesibilității este o obligație ex-ante. Prin urmare, statele părți au datoria de a asigura o accesibilitate înainte de a primi o cerere individuală pentru a introduce sau de a folosi un loc sau un serviciu. Statele părți trebuie să stabilească standarde de accesibilitate, care trebuie să fie adoptate în urma consultării cu organizațiile persoanelor cu dizabilități și trebuie să fie puse la dispoziția furnizorilor de servicii, constructori și alți factori relevanți. Standardele de accesibilitate trebuie să fie extinse și standardizate. În cazul persoanelor care au dificultăți specifice și care nu au fost luate în considerare atunci când standardele de accesibilitate au fost dezvoltate sau care nu folosesc modurile, metodele sau mijloacele oferite pentru a obține accesibilitate (de exemplu citire în Braille) chiar și aplicarea standardelor de accesibilitate poate să nu fie suficiente pentru a le asigura accesul. În astfel de cazuri, se pot recurge la acomodarea rezonabilă. În conformitate cu prevederile Convenției, statele părți nu pot să invoce austeritate ca o scuză pentru eșecul de a asigura accesibilitatea treptată pentru persoanele cu dizabilități. Obligația de a pune în aplicare accesibilitatea este necondiționată, adică entitatea obligată să asigure accesibilitatea nu poate invoca sarcina disproporționată ca justificare a lipsei accesibilității.

V. În concluzie, Consiliul reține următoarele

- 5.1 Din materialele examinate, Consiliul reține spre examinare o pretinsă discriminare indirectă în acces la serviciile disponibile publicului.
- 5.2 Consiliul reamintește că atât legislația națională (art. 15 alin.(1) și art. 19 din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității), cât și practica Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza D. H. și alții v. Republica Cehă par. 82-84, par.177, cauza Chassagnou și alții v. Franța par.91-92, Timishev v. Rusia par.57) prevede o regulă specială referitor la sarcina probei în litigiile privind discriminarea, și anume: sarcina probei trece la reclamat atunci când petiționarul prezintă dovezi din care se poate prezuma că a existat un tratament discriminatoriu. Pentru a institui prezumția discriminării indirecte faptele invocate trebuie să denote existența cumulativă a următoarelor elemente:
- a) existența unei reguli, unui criteriu sau a unei practici aparent neutre,
 - b) care dezavantajează anumite persoane sau un grup de persoane
 - c) pe baza unui criteriu stipulat de lege.
- 5.3 Examinând circumstanțele cauzei, Consiliul stabilește că prezumția discriminării indirecte poate fi instituită, or inaccesibilitatea obiectivelor de menire socială, aparent fiind o stare de fapt aplicabilă tuturor, dezavantajează preponderent persoanele cu dizabilități locomotorii care utilizează fotoliu rulant. Această categorie de persoane se află în imposibilitatea reală de a accesa fizic serviciile și bunurile disponibile, în condiții de egalitate cu ceilalți. Consiliul stabilește că faptele expuse depășesc situația particulară a petiționarului, or circumstanțele respective afectează, grupuri largi de persoane, inclusiv persoanele cu dizabilități locomotorii. Astfel, Consiliul se va pronunța pe aspectul accesibilității clădirii instituției indicate în plângere, astfel încât, aceasta să poată fi folosită de către persoanele cu dizabilități locomotorii. Din imaginile anexate la materialele cauzei, Consiliul stabilește că instituția nu dispune de căi de acces pentru contribuabili care se deplasează cu ajutorul fotoliului rulant.
- 5.4 Consiliul subliniază că accesibilitatea redusă sau lipsa acesteia constituie, pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, o barieră la accesarea serviciilor oferite. Aceste bariere nu doar limitează capacitatea persoanelor cu dizabilități de a utiliza serviciile disponibile publicului, ele tergiversează, de asemenea, incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități. Atât timp, cât acestea se confruntă cu obstacole care conduc la imposibilitatea realizării drepturilor civile, politice, economice, sociale sau culturale, aceste persoane nu vor putea să-și asume responsabilități în calitate de membri ai societății. Din acest motiv, este important ca barierele, cu care se confruntă, să fie eliminate, astfel încât persoanele cu dizabilități să poată să se bucure de oportunități egale, să poată să acceseze serviciile disponibile publicului în condiții de egalitate cu ceilalți. Din aceste considerente, obligația de a pune în aplicare accesibilitatea

este necondiționată, adică entitatea obligată să asigure accesibilitatea nu poate invoca sarcina disproportționată ca justificare a lipsei accesibilității.

- 5.5 Consiliul recunoaște că în unele situații, amenajarea adecvată a clădirilor pentru a asigura accesul corespunzător al persoanelor cu dizabilități, din motive tehnice sau de siguranță nu poate fi întreprinsă. În astfel de situații, responsabilii, ar trebui să vină cu măsuri de acomodare rezonabilă, precum proceduri specifice de gestionare a situațiilor în care serviciul urmează a fi prestat unei persoane, care din cauza inaccesibilității sediului instituției, nu le poate accesa.
- 5.6 Partea reclamată susține că toate precizările referitoare la modul de aplicare a înlesnirilor la plata impozitului pe bunurile imobiliare pot fi comunicate atât telefonic, cât și prin intermediul poștei electronice. Consiliul notează că această alternativă nu poate fi acceptată drept măsură de acomodare rezonabilă. Consiliul nu neagă că posibilitatea de a comunica prin intermediul mijloacelor electronice poate substitui necesitatea prezentării contribuabilului la sediul instituției. Cu toate acestea, există situații în care prezentarea la sediul instituției poate fi absolut necesară, respectiv, pentru a nu dezavantaja sub nici o formă contribuabilii care se deplasează cu ajutorul fotoliului rulant în raport cu celelalte persoane, autoritățile trebuie să întreprindă măsuri concrete pentru eliminarea reală a barierelor de acces către instituții cu care se confruntă persoanele cu dizabilități. Din informația comunicată, Consiliul nu stabilește că instituția a întreprins careva acțiuni concrete întru amenajarea adecvată a clădirii pentru a asigura accesul și folosirea ei de către persoanele cu dizabilități, iar prezența acestui impediment fizic constituie o discriminare indirectă pe criteriul de dizabilitate la accesarea serviciilor publice.

Astfel, conducându-se de prevederile art. 1-3, art. 8 lit. a) art. 15 alin. (4) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012 coroborat cu pct. 61 al Legii cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298 din 21.12.2012,

CONSILIUL DECIDE

1. Faptele constatate reprezintă discriminare pe criteriul de dizabilitate exprimată prin lipsa accesibilității și a acomodării rezonabile.
2. Primăria mun. Chișinău va amenaja sediul Direcției de colectare a impozitelor și taxelor locale, instalațiile și încăperile acesteia pentru a asigura accesul și folosirea lor de către persoanele cu dizabilități.
3. Decizia se comunică părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md.
4. Decizia este cu drept de atac în instanța de contencios administrativ, conform prevederilor pct. 65 din Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298 din 21.12.2012 și Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10.02.2000.

Membrii Consiliului care au votat decizia:

Ian FELDMAN – președinte

Oxana GUMENNAIA – membră

Andrei BRIGHIDIN – membru

Lucia GAVRILIȚĂ – membră